

ምግታር ለትርምቡሌው ልጅ

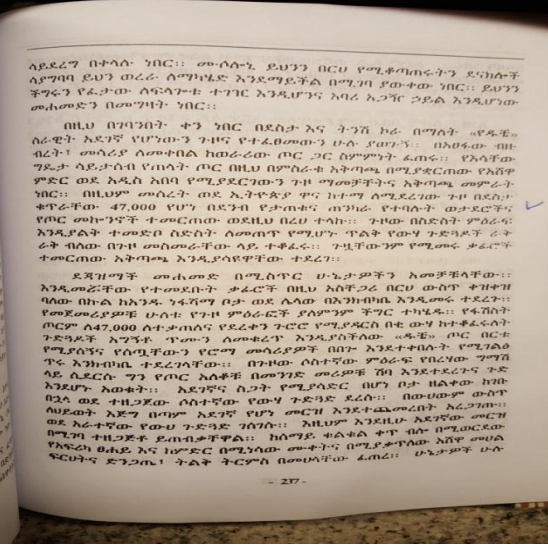
እዝራ ደመላሽ - ከፍራንክፈርት

ይቺን በጭቡ የተሠራች ኤርትራ የምትባል "አገር" የባንዳና የትርምቡሌ ልጆች ሲያቀላጁት እንደማየት የሰለቸኝ ነገር የለም። እዚህ ፍራንክፈርት አብሮኝ ነዋሪው ይሄይስ ተአምር/ሆህተ ጥብብ ጌጡ የሆድ ወዳጁ ሀሰን ኡመር አብደላ/የሱፍ ያሲን የታገለለተንና ከፍጻሜ የደረሰለትን የኤርትራ መገንጠል ጉዳይ እባካችሁ አታንሱ ይለናል። አልፎ ተርፎም የሱፍ ያሲን ለትውልድ አገሩ ለኤርትራ ግንጠላ ስኬት ሽንጡን ገትሮ አቋሙን ያረጋገጠበትን አርቲስቱን ሆህተ ያዘጋጀው ከነበረው "ራዕይ" መጽሔት ላይ ጠቅሶ አስነብረናል። እኔም በድጋሜ ልጠቅሰው ወደድኩ። "... አንድ መካድ የማይቻል ዕውነታ አለ። ኢትዮጵያ፣ ኤርትራ የምትባል አዲስ ነገር አለች። ይህ ብዙዎቻችን ከራሳችን ጋር አንዲዋሃድን ያልተዘጋጀንበት ዕውነታ ነው። ሊውጡት ያሰቸገረ መራራ እንክብል። ለጊዜውም ቢሆን ከዚህ ዕውነታ ጋር ራሳችንን ማስታረቅ ካልቻልን ልክ እንደ ሻዕቢያ መሪዎች በሕልም ዓለም ተዘፍቀናል ማለት ነው።" ሐሰን ኡመር አብደላ፣ ራእይ መጽሔት. ሐዳር 1991 ዓ.ም.

ሆህተ ሆይ... ይህ የባንዳቹ የነያሲን መሃሙዳ ልጅ አቋም እውነት አንተ ኢትዮጵያዊ ከሆንክ ለኢትዮጵያውያን ምን ይጠቅማል ብለህ ነው አሮጌውን ሰነድ አባራውን አራግፊህ "ወደዳችሁም ጠላችሁ ተቀበሉት" የምትለን? ወይስ አንተም የጎንደሮቹ ትርምቡሌ ልጆች ልጅ ሁነህ ባንድ ቅኝት ማዘመር ፈልገህን ነው? ጂረ ባባ ጃሌው ይሁንብህ ተውን አቦ!... ብእርህን ያነሳህበት ጭብጥ ለእኛ ለኢትዮጵያውያን ከቶም ከቶ አስፈላጊ አልመሰለኝም። የኤርትራዎቹ ባንዶችም ሆኑ የጎንደሮቹ ትርምቡሌዎች ያው ለፍርፋሪ ሲሉ ከጣሊያን ቅኝ ገዢዎች ጫማ ስር ወድቀው ሰሜን አፍሪካንና ያፍሪካን ቀንድ ሲያምሱ የኖሩ ከሃዲዎች መሆናቸውን ታሪክ ሁሉም ሲያዘክረው ይኖራል። ምናልባት "ትርምቡሌ" ማለት ምን ማለት እንደሆነ ለማታወቁት ጥቂት ላብራራ። ቅኝ ገዢዎች ጣልያን ርካሽ ተዋጊ ወታደሮችና አሽከሮች በቅኝ ግዛትነት ለያዘቻቸው አገሮች ስትፈልግ፤ አስመራ ላይ በነበረው ሹሚ አማካኝነት ከጎንደርና ከጎጃም እየመለመለች ወደ ትሪጋሊ ሊቢያ ትወስዳቸው በነበሩ ቅጥረኖች ስም የተሰየሙ ወታደሮች ናቸው። እንዲያውም ጎንደራዎች አንድ ዝናኛ ያዘማሪ ግጥም ነበራቸው። እንዲህ የሚል...

"ተእንግዲህ ምላልኝ ጠጁ በብርሌ ግንድ አልብሱ መጣ፣ ሸጋው ጥርንቡሌ" እያሉ ባዘማሪ ያዘፍኑ ነበር። ምስጢሩም፣ ጥርንቡሌው ገንዘቡን ጭኖ ከትሪጋሊ ሲመለስ፤ ከበር በመለስ ሁሉንም ጋባኝና አልባሽ ስለነበር ነው... ውዳሴው።

የኢትዮጵያን ትጥቅ አልባ ምስኪን ሕዝብ በተከለከለ የመርዝ ጋዝ ሲያጋደት መንገድ መሪዎቹና ዋና አስተካኪዎቹ የኤርትራ ባንዳዎቹና ትርምቡሌዎቹ ነበሩ። ታዲያ ያለፈው በደላቸው በዚህ ቢበቃን መልካም በሆነ ነበር። እነሱ ግን ያዳቆነው ሰይጣን ሳያቃስሳቸው እንዲለቃቸው ስላልፈለጉ፣ እነየሱፍ ያሲን በነጅብሃ አደራጅነት የጀመሩትን ኤርትራን ከእናት አገሯ ከኢትዮጵያ የመገንጠል የቤት ሥራቸውን የደርግ ዋና ካድሬዎች ሁነው ቀጽለውበት እንደነበር አይዘነጋም። በደርግ ጉያ ስር ተሸገጠውም ከነቤተሰቦቻቸው ሲታገሉለት የነበረውን የግንጠላ አጀንዳ ትግራይ ድርገጥ አድርገዋል። የቅኝ ገዢው የኢጣሊያ ደጃዝማችነት ሹመት ዳረጎተኛ የነበረው የየሱፍ አባት ያሲን መሃሙዳ፣ በትውልድ መንደሩ በጢያ በጣገባ ከሚገኘው የዳህላክ ደሴት መሸጎ ኤርትራን ለመገንጠል ለተሰለፈው ለጀብሃ ዓላማ ሲታገል ኖሮ እዚያው ደሴት ላይ ለዘለዓለሙ አሸልጧል።

በኤርትራው በያሲን ሙሃሙዳ ጎሳና በኢትዮጵያው በቢትወደድ አሊ ሚራህ ጎሳ መካከል ትውልድን አሳልፎ ትውልድን የተካ ግጭትና ጦርነት እንደነበር ዛሬም በሕይወት ያሉ የአፋር አዛውንቶች ይተርኩታል። ብዙ የሰው እልቂቶች ጦርነቶች ከመካሄዳቸውም በላይ፤ የቤት እንስሳት መዘራረፍና ጠፋቶች ሲደራረሱ ኑረዋል። የጸባቸው መነሻም ባንዳ ሆኖ ጣሊያንን በማገልገልና ባለማገልገል መሃል የነበረ ያቋም ጥያቄ ነበር። ያሲን ሙሃሙዳ ካባቱ በወረሰው ወንበር ለኢጣሊያ ባንዳነት አድሮ፤ አሊ ሚራህን "ለጣሊያን ካልገበርክ አትኖራትም" እያለ ሲያስጨንቃቸው፤ ቆራጡ አሊ ሚራህ በበኩላቸው "እንኳን እኔ ግመሎቼም ያገራቸውን የኢትዮጵያን ባንዲራ ጠንቅቀው ያውቃሉ" እያሉ እየመለሱ እንዳሳፈሩት በታሪክ ሲነገር ይኖራል። ታዲያ ቁመኛው ያሲን ሙሃሙዳ በ2ኛው ዓለም ጦርነት፤ ኢጣሊያ ኢትዮጵያን በግፍ በወረረችበት ወቅት በባንዳነት ተሰልፎ የነበረው የእሱ ጎሳ ከኤርትራ ተነስቶ በአሰብ በኩል የጣሊያንን ጦር መንገድ እየመራ ወደ አዲስ አበባ ሲገባለ፤ እነቢትወደድ አሊ ሚራህ ባንድቸኛና የጣሊያን ወታደሮቹን እንዴት አድርገው ጉድ እንዳደረጓቸው ያይን ምስክሩ ኩባዊ የጦር መኮንን ጽፎታል። ኩባዊው ኮሎኔል ዴል ባዬ "ቀይ አንበሳ" ብሎ በጻፈውና ዶ/ር ተስፋዬ መኮንን ባይለየኝ ወዳማርኛ በመለሰው መጽሀፍ ላይ ከገጽ 236-239 ድረስ ይህንን የኢትዮጵያውያን አፋሮችን ወደሮ የሌለው የጀግንነት ሥራ በሰፊው ተርኩታል። ስድስት የውሃ ጉድጓድ ቆፍረው፤ መርዝ ጨምረውበት፤ 47 ሺህ የታጠቀ ጠንካራ የኢጣሊያ ጦር የበረሃ ሲሳይ አድርገው ደንከል በረሃ ውስጥ አስቀርተዋል። የባንዳው መንገድ መሪ ያሲን ሙሃሙዳም ጎሳ በቀልና ቁም በኢትዮጵያውያን አፋሮች ላይ የተተከለ ትውልድ አሳልፎ ትውልድ የተካ ውርዴ ሀሆነኖ ቀርቷል ።

ታዲያ ወደ "በመመዘኛዎ ኤርትራ ጦስ - ዛሬም ስንተራመስ" ሲል ይሄይስ/ሆህተ ወደ ጻፈው ያደርባይነት ጽሑፍ ስንመለስ፤ የምናነሳው ቁልፍ ጉዳይ አለ። በዚህ የእኩኝ ልክክህ ጽሑፍ መደምደሚያ ላይ፤ "እኛ ኢትዮጵያውያን በቃ ባይዋጠንም የኤርትራን ነፃ አገር መሆን እንቀበል።... የቅኝ ገዥነትና ተገዥነት ታሪኩን አምነን ለመቀበል ለብዙዎቻችን መራራ ፅዋ ቢሆንብንም፤ ኢትዮጵያን እንደነሱ እምነት ቅኝ ገዥ አገር አድርገን ብንወስድ እንደ ሌሎች ቅኝ ገዢ አገሮች የጄኦግራፊ ርቀት ባለመኖሩ በኩታ-ገጠምነት በሚኖረን የጧት ማታ ግንኙነት ላይ የተለየ ተፅዕኖ ማሳደሩ ግድ ነው።..." ይለናል። በዚህ አቋምም ከኤርትራው ባንዳ የሆድ ወዳጁ ከየሱፍ ያሲን አቋምና መስመር ጋር አብሮ ይሰለፋል። ይህንን ለእኛ ለኢትዮጵያውያን ለመንገር ረዥም መንገድ መጓዝና የጫማ ሰሉን መጨረስ ባለስፈላገው ነበር። ችግሩ የወዳጅ ነገር ሆኖበት እንደሆዳሙ በሬ ሳሩን እንጂ ገደሉን ለማየት አለመቻሉ ነው። እድሜና ጤና ይሰጠውና የኢሳቱ ሲሳይ አገና የሱፍ ያሲን ኢትዮጵያውያንን በዘርና በጎሳ ለመበታተን አውጥቶና አውርዶ የጻፈውን ርካሽ መጽሐፍ የተንኮል ጭብጥ ተረድቶ፤ ኢሳት ቴቪ ላይ ቃለ መጠይቅ አድርጎለት ባያጋልጠው ኖሮ፤ ስንቱ የዋህ ኢትዮጵያዊ በራሱ ገንዘብ እራሱ የተሰደበበትን ርካሽ ዝባዝንኬ ሸምቶ ያንጀት በሽተኛ በሆነ ነበር።

ሲጀመር ጀምሮ ኤርትራ የምትባል አገር በሕገ ተአምኖ አልነበረችም ወደፊትም አትኖርም። አራት ነጥብ!!! በሸፍጥና በምእራባዊያን ሴራ እንድትገነጠል መደረጓን ባንዶችና ትርምቡሎዎች (አንተም ሆህተ የደርግ ካድሬ የነበርክ ወጪት ሰባሪነትህ ሳይዘነጋ) ወደ ጎን ትተው፤ ከእግዜር እንደተላከ መና እጃችሁን ዘርግታችሁ የተሠራባችሁን ጭቡ ተቀበሉ ይሉናል። ከዚህም አልፎ ተርፎ ኢሳት ባዘጋጀው ጉባዔ ላይ የባንዶቹ ልጆች ተወካይ "ራሺያን ሩሌት (Russian roulette) ትጫወት ትፈቅድ እንደሁ ናና ሞክረኝና እራስክን በራስህ አጥፋ" እያለ ካንዴም ሁለቱ ይፎክርብናል። እነየሱፍና ሆህተ ደግሞ ወደዳችሁም ጠላችሁም ይሄ ፎካሪ ሰው የሚላችሁን ተቀበሉ ይሉናል። አጀብ ነው! እኛው በደገስነው የኢሳት ድግስ ላይ ባንዶቹ አቅራቢተውብን፤ ሸልለውብን ሂደዋል። የመሪያችን የጓድ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ድብቅ ወንድም አይተ ካህሣይ ከበደም "ዋ ኢሱዬንና ኤርትራን ታሙብኛና ውርድ ተራሴ!..." ብለው አስፈራርተውናል። እግዜር ይሰጠውና ያ ትንታኑ ጋዜጠኛ ደምስ በለጠ በቃሬዛ እንደወጡ ገንዘ ተሃች ተታሪክ መቃብር ቤት አውርዷቸዋል። ተመስገን - ተመልካች አይጥፋ! ሽረ ስንቱን አንስቼ ስንቱን ልተወው? "ሆድ ይፍጀው" ነው ያለው ጥልቅ? ይገርማል የዘንድሮ ነገር!!!!